

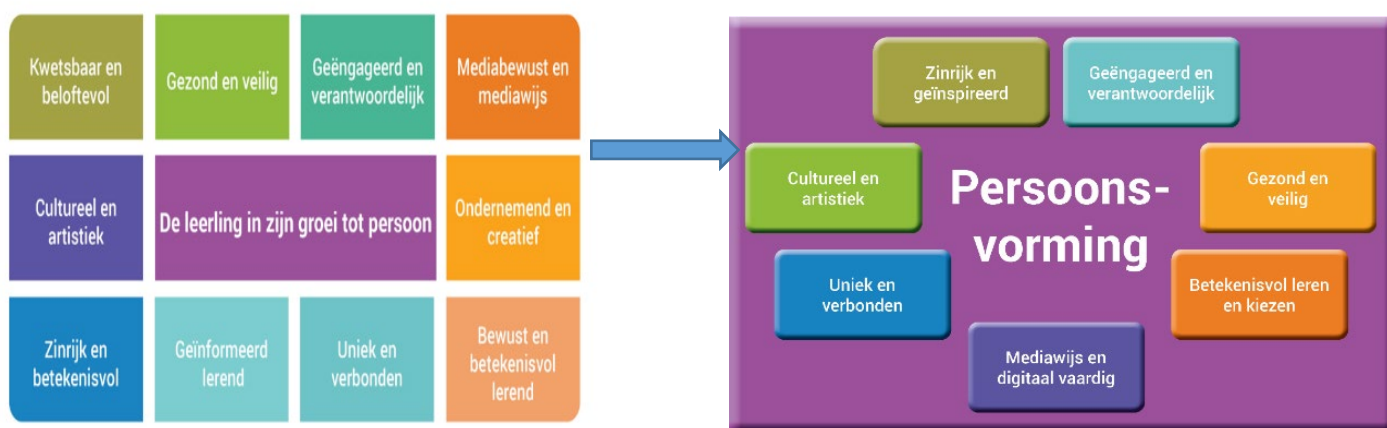
Duiding bij aanpassingen voor de eerste graad in het graadoverstijgend Gemeenschappelijk funderend leerplan (I-II-III-GFL)

1 Algemene verschillen in opbouw

1.1 Van 10 naar 7 krachtlijnen

Waar vroeger 10 krachtlijnen stonden, zijn nu 7 krachtlijnen geformuleerd. Drie krachtlijnen uit de vorige versie van het GFL worden nu geïntegreerd in andere krachtlijnen. Zo wordt de aanvankelijke krachtlijn 'Kwetsbaar en beloftevol' geïntegreerd in de huidige krachtlijn 'Geëngageerd en verantwoordelijk'. De krachtlijn 'Ondernemend en creatief' wordt ook deel van 'Geëngageerd en verantwoordelijk'. De krachtlijn 'Geïnformeerd lerend' wordt geïntegreerd in 'Betekenisvol leren en kiezen'.

De opbouw voor het nieuwe graadoverstijgend Gemeenschappelijk funderend leerplan:

1.2 Integratie van het GLI: 'Mediabewust en mediawijs' wordt 'Mediawijs en digitaal vaardig'

De krachtlijn 'Mediabewust en mediawijs' wordt in het nieuwe GFL uitgebreid naar 'Mediawijs en digitaal vaardig'. Door de integratie van digitale vaardigheden vervangt die krachtlijn het oorspronkelijke Gemeenschappelijk leerplan ICT dat niet langer als een apart gemeenschappelijk leerplan zal bestaan.

Deze krachtlijn bevat ook doelen basisgeletterdheid. Bij elk doel wordt in de doelzin of de afbakening aangegeven voor welke leerlingen het doel of de afbakening van toepassing is.

Naast deze krachtlijn uit het GFL wordt er ook een complementair leerplan ICT aangeboden.

1.3 Integratie van Artistieke Vorming, Beeld en Muziek in de krachtlijn ‘Cultureel en artistiek’

De krachtlijn ‘Cultureel en artistiek’ brengt de sterk aangepaste doelen samen die voorheen in het leerplan Artistieke vorming, Beeld, Muziek en GFL waren opgenomen. In deze aanpassing blijven beschouwen, creëren en reflecteren de basis: het belang om een kunst- of cultuuruiting te analyseren naar inhoud en vorm, om te reflecteren over de kunstbeleving en om de eigen verbeelding in te zetten bij een artistiek proces.

Naast deze krachtlijn uit het GFL wordt er ook een complementair leerplan Artistieke vorming aangeboden met de drie rubrieken ‘Artistieke vorming’, ‘Beeld’ en ‘Muziek’.

1.4 Samenhang met andere vakleerplannen

De leerplandoelen uit de krachtlijnen ‘Uniek en verbonden’ en ‘Geëngageerd en verantwoordelijk’ zijn ook opgenomen in het leerplan Mens & samenleving voor de A-stroom.

2 Overzicht wijzigingen in de leerplandoelen per krachtlijn

In onderstaand overzicht wordt de volgorde van het nieuwe Gemeenschappelijk funderend leerplan gerespecteerd.

4.1 Zinrijk en geïnspireerd: de ontwikkeling van een levensbeschouwelijke en ethische gevoeligheid

De formulering van de doelen onder deze krachtlijn is licht gewijzigd. Het zijn doelen die de eigenheid van de katholieke dialogeschool verwoorden. Vandaar dat er ook een + teken bij die doelen staat. De doelen worden als volgt geformuleerd:

LPD 1+ De leerlingen reflecteren over ethische keuzes.

LPD 2+ De leerlingen dialogeren open en constructief over levensbeschouwing, inspiratie en zingeving.

De doelen zijn een (gedeeltelijke) herformulering van doelen 10.2 (De leerlingen maken verantwoorde en onderbouwde ethische keuzes.) en 10.3 (De leerlingen dialogeren open en constructief met andere leerlingen over levensbeschouwing.). De andere doelen, 10.1 en 10.4 werden omwille van hun attitudinale karakter niet langer opgenomen.

4.2. Uniek en verbonden: de ontwikkeling van identiteit in dialoog met de ander, met de school en met de samenleving

De doelen onder deze krachtlijn zijn sterk gewijzigd vanwege de nieuwe minimumdoelen.

LPD 3 De leerlingen reflecteren over de eigen identiteit.

LPD 4 De leerlingen gaan in dialoog over het relationele, dynamische en meervoudige karakter van identiteit.

LPD 5 De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.

LPD 6 De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie met respect voor elkaars grenzen.

Doelen uit de vorige versie van het GFL werden deels geherformuleerd (cf. LPD 2.2 De leerlingen bewaken de fysieke en mentale grenzen en van zichzelf en van anderen op een gelijkwaardige en respectvolle manier.) en deels geschrapt (cf. attitudinale doelen 2.1, 2.4 en 2.5). Het oude doel 2.3 rond samenwerken werd geschrapt omdat het eerder verwijst naar een didactische aanpak die in heel wat leerplandoelen kan worden ingezet.

4.3. Geëngageerd en verantwoordelijk: een bewust engagement voor een rechtvaardige en duurzame samenleving

LPD 7 De leerlingen verwoorden hun eigen standpunt over maatschappelijke thema's vanuit aangereikte informatie.

LPD 8 De leerlingen dialogeren geïnformeerd en beargumenteerd over maatschappelijke thema's.

LPD 9 + De leerlingen reflecteren over hun engagement op school en in de samenleving.

LPD 10 De leerlingen genereren creatieve ideeën om een probleem op te lossen en bespreken de uitvoerbaarheid ervan aan de hand van criteria.

Doelen uit de vorige versie van het GFL werden deels geschrapt (attitudinale doelen LPD 3.1 en 3.3) en deels vervangen (cf. LPD 3.2. en 3.4.) door nieuwe doelen. Leerplandoel 9 is een + doel; het doel gaat niet rechtstreeks terug op een minimumdoel, maar verwoordt wel de eigenheid van de katholieke dialoogschool.

4.4. Cultureel en artistiek: de waardering van cultuur en van creatieve mogelijkheden vanuit diverse perspectieven

LPD 11 De leerlingen brengen kunst- en cultuuruitingen in verband met de context waarin die voorkomen.

LPD 12 De leerlingen reflecteren over de eigen beleving bij uiteenlopende kunst- en cultuuruitingen.

LPD 13 De leerlingen lichten toe hoe een kunstwerk vanuit vorm en inhoud betekenis geeft.

* Vanuit eigen waarneming kunst- en cultuuruitingen beschrijven (*eerste graad*)

LPD 14 De leerlingen doorlopen een artistiek-creatief proces vanuit verbeelding.

De formulering van de doelen is sterk gewijzigd, conform de nieuwe minimumdoelen. De rubriek Cultureel en artistiek telt twee doelen meer dan in de oude versie van het GFL. Het attitudinale doel uit de oude versie (9.1) is geschrapt en het doel 9.2 (De leerlingen geven vorm aan hun verbeelding in creatieve en artistieke expressie.) is vervangen door LPD 14 (De leerlingen doorlopen een artistiek-creatief proces vanuit verbeelding.). De toevoeging van LPD 11, 12 en 13 brengt het hele proces van beschouwen, creëren en reflecteren binnen in deze krachtlijn zoals het in de nieuwe minimumdoelen wordt geformuleerd.

4.5. Gezond en veilig: een positieve en verantwoorde benadering van gezondheid en veiligheid

In deze krachtlijn zijn de doelen sterk gereduceerd ten opzichte van de doelen uit de vorige GFL-versie. Er blijft slechts één doel over:

LPD 15 De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van hun fysiek en mentaal welzijn in verschillende thema's.

De oorspronkelijke leerplandoelen werden deels geschrapt omdat ze attitudinaal waren (LPD 8.2), deels geherformuleerd en geïntegreerd in LPD 15 (Cf. LPD 8.1, 8.3 en 8.4).

4.6. Mediawijs en digitaal vaardig: mediawijs handelen en efficiënt omgaan met digitale toepassingen

Deze krachtlijn is een sterke uitbreiding ten opzichte van de vorige versie, voornamelijk door de integratie van het Gemeenschappelijk leerplan ICT. In dit leerplan worden nu ook de doelen rond digitale vaardigheden geformuleerd. Bij de doelzin of de afbakening staat aangegeven in welke graad dat doel of die afbakening moet worden bereikt en welke doelen voor de eerste graad deel uitmaken van basisgeletterdheid (BG).

LPD 16 BG - De leerlingen gebruiken doelgericht functionaliteiten van toepassingen om digitaal te communiceren. *(niet voor 3de graad)*

*Basisfunctionaliteiten van toepassingen *(eerste graad en basisgeletterdheid)*

*Courante functionaliteiten van vergelijkbare toepassingen *(tweede graad)*

LPD 17 BG - De leerlingen gebruiken doelgericht functionaliteiten van toepassingen om digitale inhouden te creëren.

*Basisfunctionaliteiten van toepassingen *(eerste graad en basisgeletterdheid)*

*Courante functionaliteiten van vergelijkbare toepassingen *(tweede en derde graad)*

LPD 18 BG - De leerlingen gebruiken doelgericht functionaliteiten van toepassingen om digitale inhouden te beheren. *(niet voor 3de graad)*

*Basisfunctionaliteiten van toepassingen aan de hand van een aangereikte structuur *(eerste graad en basisgeletterdheid)*

*Courante functionaliteiten van vergelijkbare toepassingen *(tweede graad)*

LPD 19 De leerlingen respecteren ethische, sociale en legale regels in hun omgang met digitale technologie.

LPD 20 De leerlingen analyseren de impact van digitale systemen op de maatschappij vanuit principes van computationeel denken. *(enkel 2de graad)*

De doelen rond digitale vaardigheden zijn volledig nieuw ten opzichte van de doelen uit de vorige versie van het GFL. Andere doelen (cf. LPD 19) zijn een herformulering van doelen uit de oude versie van het GFL (Cf. LPD 4.2 De leerlingen gebruiken media op een juridisch en correcte manier met aandacht voor privacyregels, auteursrecht en portretrecht en voor ethische en sociaal aanvaardbare gedragsregels.).

4.7. Betekenisvol leren en kiezen: het eigen leer- en keuzeproces in handen nemen

Deze krachtlijn integreert de rubrieken 'geïnformeerd leren' en 'bewust en betekenisvol' lerend uit het vorige leerplan. De nieuwe leerplandoelen voor de rubriek 'betekenisvol leren en kiezen' zijn de volgende:

LPD 21 De leerlingen zoeken doelgericht informatie in diverse bronnen.

LPD 22 De leerlingen beoordelen informatie op betrouwbaarheid, correctheid en bruikbaarheid bij het lezen en luisteren.

LPD 23 De leerlingen verwerken informatie op een kritische en systematische manier.

LPD 24 De leerlingen nemen notities bij het lezen en beluisteren van teksten

*Kenmerken van de teksten waarbij leerlingen notities nemen

*Minimumvereisten voor de notities: inhoud en vorm afgestemd op het doel en op de doelgroep

LPD 25 De leerlingen gebruiken schooltaal en vaktaal.

LPD 26 De leerlingen zetten (meta)cognitieve leer- en regulatiestrategieën in om zich leerinhouden eigen te maken.

LPD 27 De leerlingen reflecteren cyclisch, vakoverschrijdend en vakspecifiek over het eigen leerproces en sturen het op basis daarvan doelgericht bij.

LPD 28 De leerlingen doorlopen bewust hun studie- of beroepskeuzeproces.

Bovenstaande doelen vervangen de doelen uit de vorige GFL-versie. Er zijn in deze krachtlijn niet langer doelen basisgeletterdheid (BG) opgenomen. Sommige doelen rond 'betekenisvol leren en kiezen' zijn niet langer als doel geformuleerd, maar eerder als wenk bij een ander leerplandoel (cf. LPD 6.2. De leerlingen gebruiken verklarende en oriënterende overzichten.). Andere doelen (cf. LPD 7.2, 7.3 en 7.6) werden gebundeld, vereenvoudigd en geconcretiseerd in de nieuwe doelen.

3 Concordantietabel

Hieronder staat een tabel waarin de doelen uit de vorige GFL-versie worden gerelateerd aan de doelen van het nieuwe graadoverstijgend Gemeenschappelijk funderend leerplan. Per krachtlijn wordt de wijziging in de formulering aangegeven. In de linkerkolom staan de oude leerplandoelen uit de vorige versie van het GLF. In de rechterkolom staan de leerplandoelen van het vernieuwde GFL. Leerplandoelen die werden geherformuleerd, staan cursief gedrukt in het grijs. Nieuwe leerplandoelen of leerplandoelen waarbij de aanpassing groter is door bundeling, vereenvoudiging of concretisering staan in het groen.

GFL eerste en tweede graad Oude leerplandoelen	I-II-III-GFL Nieuwe leerplandoelen
---	---------------------------------------

Kwetsbaar en beloftevol Geëngageerd en verantwoordelijk	
LPD 1.1. * De leerlingen ervaren de klas en de school als plaatsen waar ze kansen krijgen om zich te ontwikkelen als persoon.	
LPD 1.2 De leerlingen drukken hun overtuiging en mening uit.	LPD 7 De leerlingen verwoorden hun eigen standpunt over maatschappelijke thema's vanuit aangereikte informatie. LPD 8 De leerlingen dialogeren geïnformeerd en beargumenteerd over maatschappelijke thema's.
LPD 1.3 * De leerlingen verwoorden hun eigen gevoelens en die van anderen in een gepaste uitdrukkingvorm.	
LPD 1.4 * De leerlingen vragen hulp bij het leerproces en bij persoonlijke problemen.	

Uniek en verbonden

LPD 2.1 * De leerlingen gedragen zich zorgzaam en respectvol in relaties.	
LPD 2.2 De leerlingen bewaken de fysieke en mentale grenzen en van zichzelf en van anderen op een gelijkwaardige en respectvolle manier.	<i>LPD 6 De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.</i>
LPD 2.3 De leerlingen werken samen om bij te dragen aan een gemeenschappelijk resultaat.	
LPD 2.4 * De leerlingen nemen hun verantwoordelijkheid om betekenisvolle relaties met anderen op te bouwen en pest- en uitsluitingsgedrag te voorkomen.	
LPD 2.5 * De leerlingen gaan constructief om met conflicten op school en in de klas.	
	LPD 3 De leerlingen reflecteren over de eigen identiteit.
	LPD 4 De leerlingen gaan in dialoog over het relationele, dynamische en meervoudige karakter van identiteit.
	LPD 5 De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.

Geëngageerd en verantwoordelijk

LPD 3.1 * De leerlingen vormen een eigen mening over zichzelf, anderen en de samenleving en zijn bereid die bij te sturen.	
LPD 3.2 De leerlingen hanteren inspraak, participatie en besluitvorming, waarbij ze rekening houden met de rechten en plichten van iedereen.	
LPD 3.3 * De leerlingen ontwikkelen een integere op rechtvaardigheid en duurzaamheid gerichte levenshouding.	
LPD 3.4 Leerlingen werken mee aan de realisatie van een meer duurzame, rechtvaardige en inspirerende samenleving waar plaats is voor iedereen.	
	LPD 9+ De leerlingen reflecteren over hun engagement op school en in de samenleving.

Mediabewust en mediawijs Mediawijs en digitaal vaardig

<p>LPD 4.1 De leerlingen beoordelen de invloed van media op zichzelf en op de samenleving.</p> <p>★ Mediatisering en informatisering van samenleving, economie en arbeidsmarkt Rol van de media in beeldvorming Bouwstenen van beeldgeletterdheid</p>	
<p>LPD 4.2 De leerlingen gebruiken media op een juridisch en correcte manier met aandacht voor privacyregels, auteursrecht en portretrecht en voor ethische en sociaal aanvaardbare gedragsregels.</p> <p>BG - De leerling gebruikt media met aandacht voor privacyregels, auteursrecht en portretrecht en voor aangereikte ethische en sociaal aanvaardbare gedragsregels.</p>	<i>LPD 19 De leerlingen respecteren ethische, sociale en legale regels in hun omgang met digitale technologie.</i>

<p>LPD 4.3 De leerlingen beoordelen doel, mogelijkheden en risico's van hun eigen en andermans gebruik van media en internet voor de (digitale) identiteit zowel van zichzelf als van anderen.</p> <p>★ Digitale identiteit: e-identiteit en e-reputatie</p> <p>BG - De leerling beoordeelt doel, mogelijkheden en risico's van zijn eigen mediagedrag en de eigen digitale identiteit vanuit een inzicht in relevante beveiligingsrisico's en privacyaspecten.</p>	
	<p>LPD 16 BG - De leerlingen gebruiken doelgericht functionaliteiten van toepassingen om digitaal te communiceren. (niet voor 3e graad)</p> <p>★ Basisfunctionaliteiten van toepassingen (<i>eerste graad en basisgeletterdheid</i>) Courante functionaliteiten van <u>vergelijkbare toepassingen</u> (tweede graad)</p>
	<p>LPD 17 BG - De leerlingen gebruiken doelgericht functionaliteiten van toepassingen om digitale inhouden te creëren.</p> <p>★ Basisfunctionaliteiten van toepassingen (<i>eerste graad en basisgeletterdheid</i>) Courante functionaliteiten van <u>vergelijkbare toepassingen</u> (tweede graad)</p>
	<p>LPD 18 BG - De leerlingen gebruiken doelgericht functionaliteiten van toepassingen om digitale inhouden te beheren. (niet voor 3de graad)</p> <p>★ Basisfunctionaliteiten van toepassingen aan de hand van een aangereikte structuur (<i>eerste graad en basisgeletterdheid</i>) Courante functionaliteiten van <u>vergelijkbare toepassingen</u> (tweede graad)</p>
	<p>LPD 20 De leerlingen analyseren de impact van digitale systemen op de maatschappij vanuit principes van computationeel denken. (<i>enkel 2de graad</i>)</p>

Ondernemend en creatief Geëngageerd en verantwoordelijk

<p>LPD 5.1 De leerlingen doorlopen een creatief denkproces waarbij ze een zelfgekozen idee onderzoeken en vorm geven in de praktijk.</p>	<p><i>LPD 10 De leerlingen genereren creatieve ideeën om een probleem op te lossen en bespreken de uitvoerbaarheid ervan aan de hand van criteria.</i></p>
---	--

Geïnformeerd leren Betekenisvol leren en kiezen

<p>LPD 6.1 De leerlingen zoeken informatie op in bronnen en gebruiken daarbij een geschikte zoekstrategie.</p> <p>BG - De leerling zoekt informatie op in digitale bronnen en gebruikt daarbij een aangereikte zoekstrategie.</p>	<p><i>LPD 21 De leerlingen zoeken doelgericht informatie in diverse bronnen.</i></p>
<p>LPD 6.2 De leerlingen gebruiken verklarende en oriënterende overzichten.</p>	
<p>LPD 6.3 De leerlingen beoordelen geselecteerde bronnen en informatie op bruikbaarheid, correctheid en betrouwbaarheid.</p> <p>BG - De leerling beoordeelt aan de hand van aangereikte richtvragen de geselecteerde digitale</p>	<p><i>LPD 22 De leerlingen beoordelen doelgericht informatie op betrouwbaarheid, correctheid en bruikbaarheid bij het lezen en luisteren.</i></p>

bronnen en informatie op bruikbaarheid, correctheid en betrouwbaarheid.	
<p>LPD 6.4 De leerlingen verwerken informatie uit verschillende bronnen tot een samenhangend en bruikbaar geheel.</p> <p>★ Leeractiviteiten om informatie te verwerken: selecteren, analyseren, relateren, concluderen en structureren</p> <p>BG - De leerling verwerkt digitale informatie uit één of een beperkt aantal bronnen in antwoord op een informatievraag</p> <p>★ Leeractiviteiten om informatie te verwerken: selecteren, analyseren en concluderen</p>	<i>LPD 23 De leerlingen verwerken op een kritische en systematische manier.</i>
LPD 6.5 De leerlingen nemen notities bij het lezen en beluisteren van teksten.	<p><i>LPD 24 De leerlingen nemen notities bij het lezen en beluisteren van teksten</i></p> <p>★ Kenmerken van de teksten waarbij leerlingen notities nemen Minimumvereisten voor de notities: inhoud en vorm afgestemd op het doel en op de doelgroep</p>
LPD 6.6 De leerlingen presenteren verwerkte informatie.	
<p>LPD 6.7 De leerlingen ordenen en bewaren informatie.</p> <p>BG - De leerling bewaart en ordent informatie digitaal volgens een aangereikte structuur.</p>	
LPD 6.8 De leerlingen gebruiken school- en vaktaal in functie van het leerproces.	<i>LPD 25 De leerlingen gebruiken school- en vaktaal</i>

Bewust en betekenisvol lerend Betekenisvol leren en kiezen

LPD 7.1 De leerlingen beoordelen eigen voorkeuren, interesses, mogelijkheden en beperkingen met betrekking tot leren en studeren, vakken en studiedomeinen.	
LPD 7.2 De leerlingen kunnen hun leren plannen en organiseren, en gebruiken studievoordigheden en leerstrategieën op een betekenisvolle manier.	<i>LPD 26 De leerlingen zetten metacognitieve leer- en regulatiestrategieën in om zich leerinhouden eigen te maken.</i>
LPD 7.3 De leerlingen verwerven metacognitieve kennis en vaardigheden en zetten die in bij het leren.	<i>LPD 27 De leerlingen reflecteren cyclisch, vakoverschrijdend en vakspecifiek over het eigen leerproces en sturen het op basis daarvan doelgericht bij.</i>
LPD 7.4 De leerlingen denken aan de hand van interne en externe, stabiele en veranderlijke factoren na over de mate waarin ze succesvol kunnen leren.	
LPD 7.5 De leerlingen beïnvloeden op een positieve manier hun eigen leren.	
LPD 7.6 De leerlingen maken een onderbouwde studie- of beroepskeuze op basis van relevante inzichten en vaardigheden.	<i>LPD 28 De leerlingen doorlopen bewust hun studie- of beroepskeuzeproces.</i>

Gezond en veilig

LPD 8.1 De leerlingen tonen hoe hygiëne, voeding en beweging de eigen gezondheid beïnvloeden.	
<p>★ Een gezonde levensstijl op gebied van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voeding: ultrabewerkt voedsel, gezonde en duurzame voeding, voedingssupplement; 	

<ul style="list-style-type: none"> • hygiëne: basisregels voor hygiëne en verstoord hygiënisch gedrag; • beweging: beweegnormen, sportief zijn en zoveel mogelijk bewegen 	
LPD 8.2 * De leerlingen ontwikkelen een gezonde levensstijl en reageren op mogelijk verslavend gedrag.	
LPD 8.3 De leerlingen handelen veilig in de school en respecteren de veiligheidsvoorschriften en -procedures.	
LPD 8.4 De leerlingen verplaatsen zich veilig op weg naar school en bij buitenschoolse activiteiten vanuit inzicht in verkeersregels en risicofactoren.	
	LPD 15 De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van hun fysiek en mentaal welzijn binnen verschillende thema's.

Cultureel en artistiek

LPD 9.1 * De leerlingen hebben aandacht voor kunst en cultuur binnen hun persoonlijke ontwikkeling.	
LPD 9.2 De leerlingen geven vorm aan hun verbeelding in creatieve en artistieke expressie.	<i>LPD 14 De leerlingen doorlopen een artistiek-creatief proces vanuit verbeelding.</i>
	LPD 11 De leerlingen brengen kunst- en cultuuruitingen in verband met de context waarin die voorkomen.
	LPD 12 De leerlingen reflecteren over de eigen beleving bij uiteenlopende kunst- en cultuuruitingen.
	LPD 13 De leerlingen lichten toe hoe een kunstwerk vanuit vorm en inhoud betekenis geeft. ★ Vanuit eigen waarneming kunst- en cultuuruitingen beschrijven (<i>eerste graad</i>)

Zinrijk en betekenisvol geïnspireerd

LPD 10.1 De leerlingen gaan op een respectvolle en correcte manier om met afspraken en regels binnen de school en in de samenleving.	
LPD 10.2 De leerlingen maken verantwoorde en onderbouwde ethische keuzes.	<i>LPD 1+ De leerlingen reflecteren over ethische keuzes</i>
LPD 10.3 De leerlingen dialogeren open en constructief met andere leerlingen over levensbeschouwing.	<i>LPD 2+ De leerlingen dialogeren open en constructief over levensbeschouwing, inspiratie en zingeving</i>
LPD 10.4* De leerlingen hebben aandacht voor wat hen beweegt en hun leven zin geeft.	

